

EDGAR KANT INIMESE, ÕPPEJÕU JA ADMINISTRAATORINA

Valner Krinal

Eluloost

Edgar Kant sündis 21. veebruaril 1902. a. kaupmees Jüri Kant'i ja Elise Kant'i (neiuna Ruval) pojana. Õppis Jaan Kirsipuu eraprogümnaasiumis, kust siirdus hiljem Jakob Westholmi eragümnaasiumi. 1918. a. astus vabatahtlikuna Tallinna kooliõpilaste pataljoni*, mille tõttu õpingud katkesid. Ülikooli astumisel esitas E. Kant Tallinna Rahvaülikoolide Seltsi kõrgemä kooli – *college'i* tunnistuse, mille järgi ta õppis selles 15. septembrist 1919 kuni 15. juunini 1921. samal aastal sooritas E. Kant haridusministeeriumi korraldatud komisjoni ees eksami, "millega ta kõik need õigused omandas, mis avalikkude keskkoolide lõpetajaile maksvate seadustega ja määrustega kindlustatud" [1]. Lõputunnistusel olid E. Kandil kõik hinded "head" peale kosmograafia – seda hinnati "rahuldavaks". Keeltest õppis ta peale eesti keele vene, saksa ja ladina keelt.

21. juulil 1921. a. esitas E. Kant palve võtta ta vastu Tartu Ülikooli loodusteaduskonna geograafiaosakonda [2]. Üliõpilaste nimekirja kanti ta 9. septembril 1921 [3]. Ajavahemikul 20. jaan. 1922 kuni 22. septembrini 1924 sooritas ta 10 eksamit, 9 korral on hindeks *max. sufficit* ja ainult ühel korral (anorgaaniline keemia) *sufficit* [4]. 1. detsembril 1923. a. tunnistati esimese auhinna vääriliseks tema auhinnatöö "Tartu linna geograafia" [5]. 9. juulil 1925. a. palub ülikooli valitsus haridusministeeriumi toetust, et E. Kant saaks sõita uurimise otstarbel Lõuna-Euroopasse ja Põhja-Aafrikasse. E. Kant ise täpsustab, et ta kavatseb külastada Ungarit, Saksamaad, Prantsusmaad, Hispaaniat, Alžeeriat, Tuneesiat ja Itaaliat [6].

* Edgar Kanti sõjameenutusi on toodud raamatus: Märt Raud. Kaks suurt – Jaan Tõnisson, Konstantin Päts ja nende ajastu, Tln., 1991, lk. 135-136, 141.

Ka hiljem rändas E. Kant sageli. Ta töötas ka Maailmama-
janduse Arhiivis Hamburgis. Ülikooli geograafia kabineti assis-
tendina viibis ta välitöödel Tartu- ja Setumaal [7].

Oma magistrیتöö kirjutas E. Kant põhiliselt aastail 1923-
1925. Tema erialaõpetajaks oli silmapaistev soome geograaf
Johan Gabriel Granö. Viimane soovitas ka magistrیتöö teema:
"Lõuna-Eesti ürgorulinnad I: Tartu". Töö esitati teaduskonnale
6. oktoobril 1927.a. [8].

Magistrieksamid sooritas E. Kant 1928. a. märtsis kolmes
aines: üldises maateaduses ja antropogeograafias, etnograafias
ning erigeograafias. Eksamikomisjonis olid prof. Johannes Piiper
ja dots. August Tammekann. Kõikidel eksamitel sai E. Kant hin-
deks *maxime sufficit*. Et saada ettekujutust magistrіeksamist, too-
me üldise maateaduse ja antropogeograafia eksamiküsimused:

1. Mandrite struktuuri atlantiline ja patsiifiline tüüp. Suessi
ja Wegeneri vaated nende kohta. Lõuna-Antilli ja Jaapani kurru-
kaared.

2. Kliima-taimkatte maastikuvööde tähendus mandrite ko-
gupildis.

3. Ratzeli geneetiline ja J. Brunhesi füsiognoomilis-füsi-
oloogiline antropogeograafiasüsteem. Tehisvormide klassifikat-
sioon ja selle aluseks olevad vormide tunnused.

4. Majavormide levimine franki-germaani kultuuripiirkon-
nas.

5. Kadastri asjandus ja maa-asulastiku probleem Eestis [9].

E. Kanti magistrیتöö kohta kirjutab A. Tammekann, et aine-
valdkond on uus, uurimise meetoodika välja kujunemas. Ta ar-
vas, et E. Kanti uurimuse väärtused ja omapärasused teevad sel-
le "... täiesti vääriliseks geograafiamagistri tööna vastu võetud
saada, ületades õieti kõige kõrgemadki nõudmised" [10]. Rõhu-
tati ka seda, et enne kaitsmist sai töö juba rahvusvahelise tunnus-
tuse. 13. aprillist 1928. aastal sai E. Kant tunnistuse, et ta on *ma-
gister geographiae* kraadi vääriline [11].

Läks mööda kuus aastat ja 14. märtsil 1934. a. esitas E. Kant
matemaatika-loodusteaduskonnale avalduse oma doktoritöö
"Ümbrus, majandus ja rahvastik Eestis" kaitsmisele võtmiseks.
Sellele oli eelnenud pikk ja järjekindel töö. 1928. aastal viibis ta
ülikooli stipendiaadina Austrias ja Šveitsis: Viini ja St. Galleni
kaubandusülikoolis. 1929. aasta suvel oli ta enesetäiendamiseks
Soomes, Rootsis, Taanis ja Saksamaal, et tutvuda majandusgeo-

graafias õppekorraldusega sealsetes ülikoolides. 1931/32. õppeaastal oli Edgar Kant Rockefelleri stipendiaadina Prantsusmaal ja Hollandis, pühendudes eriuurimustele majandusgeograafia, sotsioloogia ja sotsiograafia alal. 1934. aastaks oli E. Kantil ilmunud 10 teadustööd ja mitu artiklit.

Dokoritöö kaitses E. Kant 22. mail 1934. a. Oponentideks olid prof. A. Tammekann, prof. Karl Frisch (Kaarel Kirde) ja dots. Jüri Nuut [12]. Oma retsensioonis kirjutas üks oponentidest, metereoloogilise observatooriumi juhataja prof. K. Frisch: "Autor on osanud suurepäraliselt koondada ühte tervikusse laiaulatuselist materjali Eesti majandusgeograafia, klimatoloogia, sotsiograafia jne. aladelt, mis koos huvitavate tabelitega ja joonistustega annab kujuka ülevaate Eesti majanduselu arengust viimase kümne aasta jooksul. Eriti tuleb alla kriipsutada promonendi eeskujulikku kirjutusviisi, mis rikas uutest tabavatest oskussõnadest" [13].

Esile tuuakse ka puudusi, nagu töö mitte kõige õigem proportsionaalsus, mõningate andmete puudumine arvutusviiside kohta arvtabelite koostamisel jne. Prof. A. Tammekann märkis ka, et "keel on keerukas ja lugemiseks raskepärane, kuid seejuures teaduslikult täpne ja ilma üleaaruse puhtkirjeldava ballastita" [14].

Hoolimata mõningatest märkustest tunnistavad kõik oponentid töö vastuvõetavaks doktoriväitekirjana. Nii arvasid ka teised asjaosalised ning ülikooli valitsuse kinnitusel 25. maist 1934. a. tunnistati Edgar Kant *doctor philosophiae naturalis* kraadi vääriliseks [15]. Edasi jätkus töö õppejõuna, prodekaani ning prorektorina. 1938. a. nimetas Vabariigi president E. Kanti Eesti Teaduste Akadeemia liikmeks. Ta oli akadeemia humanitaarteaduste sektsiooni juhataja. Meenutame, et seaduse järgi oli tege- mist personaalakadeemiaga, mis koosnes 20 liikmest, kes jagunesid kahte (humanitaar- ja loodusteaduste) sektsiooni. Loodusteaduste sektsiooni juhatajaks sai Paul Kogerman. Esimeseks prsidentiks oli meditsiinidoktor Karl Schlossmann [16].

Eesti okupeerimise järel Nõukogude Liidu poolt vallandati E. Kant kõikidest ametitest ja ühiskondlikest funktsioonidest. Järgnevast annab hea ülevaate lõik tema kirjust Viini oma sõbrale *Rottwachtmeister* Otto Jürgensile 16. detsembrist 1941. aastal*:

* Kiri jäi arvatavasti saatmata, sest muidu poleks see arhiivis E. Kanti toimikus.

"Said õigel ajal siit minema, bolševike päivil asi läks taga kuradi- maks. Sain suuri vaevu oma pere varjule viia ja olin ka tükk aega paos. Siis tegin mõni aeg partisanina – omakaitsemehena madi- nat kaasa kuni pandi ülikooli asju ajama" [17].

Ta kurdab, et tegemist on üleliia ja aega vähe. Nimelt mää- ras Eesti Omakaitse üldjuht Friedrich Kurg juulis 1941. a. Edgar Kanti kui Eesti vabariigi aegse prorektori Tartu Ülikooli ajutiseks rektoriks. Sellel kohal töötas ta kuni lahkumiseni Eestist 1944. a. septembris.

Sisuliselt tuli uuesti alustada. Pögenikuna Rootsis töötas ta kõigepealt arhiivitöölisena Lundi Ülikooli geograafiainstituudis, aastail 1947-1950 oli ta samas uurimisstipendiaat. 1950. a. määra- ti ta samas ülikoolis õppejõuks majandus- ja sotsiaalgeograafia alal. 1963. aasta sügisel kutsuti ta Lundi Ülikooli juurde vastasu- tatud majandusgeograafia õppetoolile professoriks, kellena töö- tas kuni emeriteerumiseni 1967. a. [18].

Kui prof. E. Kant läks pensionile, andsid ta õpilased ja kaas- töötajad välja pühendusteose "Studier tillagnade Edgar Kant". Selles leidub tema teadustööde täielik nimekirj: sadakond suuremat uurimust ja 300 lühemat artiklit teaduspublikatsioo- nides, kõikides võimalikes keeltes [19].

Edgar Kant suri Lundis 16. oktoobril 1978. aastal.

Edgar Kant õppejõuna

Geograafiamaagister E. Kant hakkas õppetülesande korras pidama loenguid majandusteaduskonnas* 1929. a. I poolaastal. Õppeaineks oli üldine, sekka Eesti majandusgeograafia II (too- dangu-, kaubandus- ja liiklemisgeograafia). Seda oli 3 tundi nä- dalas. Peale selle oli talle pandud soovitava ainenähtused harjutused majandusgeograafias. Neid nähti ette 2 tundi nädalas (20). Teisel poolaastal jätkusid samad ained, majandusgeograafias oli ette nähtud I osa, seega majanduse füsiõ- ja antropogeograafilised alused.

Õppetülesande täitjana töötas E. Kant kuni 1934. a. II pooleni, siis sai ta dotsendi koha. Kuni selle ajani luges ta samu aineid. Ainete nimetused siiski varieerusid. Nii oli 1930. aastal nimetus "Eesti majandusgeograafia seoses teiste maadega", mida loeti

* Ta luges ka teiste teaduskondade üliõpilastele.

sellel õppeaastal 1 tund nädalas. Kahe nädalatunniga tuli juurde "Üldine võrdlev majandusgeograafia I" (majanduse, füsio- ja antropogeograafilised alused). 1931. õppeaastast jäi nimetuseks üldine majandusgeograafia I ja II. Juurde tulid regionaalne majandusgeograafia I (Eesti geoökonomilisi asendiküsimusi Baltoskandia raamides) ja II (Eesti linnade ja tagamaade antropoökoloogia). Esimest õpetati 2 ja teist 1 tund nädalas.

1932. aasta I poolel oli E. Kant õppetööst vabastatud. 1936. a. II poolest töötas ta juba professorina. Majandusgeograafia asemel luges ta 1937. a. I poolaastal, 1939. a. I poolel ja 1945. a. I poolel õppeainet "Baltoskandia, eriti Eesti majandusgeograafia" (1937. a. 4 tundi ja 1939. a. ning 1940. a. 1-2 tundi nädalas). 1935. a. II poolaastal, 1937. ja 1938. a. II poolel õpetas ta tund nädalas õppeainet "Valitud peatükke maailma suurvõimude majandus- ja poliitilisest geograafiast".

Näeme, et tegemist oli otsiva isiksusega, kes proovis lugeda oma ainet väga erinevatest aspektidest lähtudes. TÜ teadusraamatukogus on säilinud tema rotaprindil paljundatud loengukonspekt "Baltoskandia". Selles selgitatakse kõigepealt regionaarse geograafia küsimusi. Väidetakse, et maailma jagunemine mandriteks ei anna majandusgeograafiliselt täit ülevaadet, selles ei avaldu paikkonna omapära. E. Kant toob näiteks Araabia poolsaare, mis on liidetud Aasia külge. E. Kant peab Araabia poolsaart Põhja-Aafrika loomulikuks jätkuks – mõlemas valitseb Sahara kliima [21]. Ta esitab veel teisigi sarnaseid näiteid: Aafrika asemel võiks kaaluda nimetusest Orient, mis haaraks endasse ka Araabia poolsaare ja Mesopotaamia.

Loengus antakse Baltoskandia iseloomustus: "Baltoskandia koosneb sisuliselt poolsaartest. Kõigepealt Skandinaavia poolsaare, mis koosneb kahest suurest poolsaarest. Soome ja Eesti on tõmbikujulised poolsaared. Sama võime öelda osa Läti, nimelt Kuramaa kohta. Taani on tüüpiline poolsaar, mille ette on asetatud saarestik, mis on nagu purunenud sild. Nii iseloomustab Baltoskandiat asjaolu, et see koosneb poolsaartest, kusjuures iga poolsaar on teatava rahva eluruumiks kujunenud" [22].

Järgneb nimetatud maade põhjalik majanduslik ning looduslik iseloomustamine. Suurt tähelepanu pööratakse seejuures väliskaubandusele, üldse piirkonna riikide majanduslikele sidemetele.

Eesti iseloomustamist alustatakse pinnasest, pinnakattest, asenditeguritest, rahvastikust, elanikkonna rahvuslikust koosseisust, rahvastiku liikumisest [23]. Küllalt põhjalikult analüüsitakse tööjõu olukorda ja liikumist.

Mis puutub üksikutesse piirkondadesse, siis nende majanduslik iseloomustus algab ajaloolise ülevaatega. E. Kant pakkus 1930. aastal Eestis välja 2 täislinna (Tallinn ja Tartu), 6 väikelinna (Pärnu, Viljandi, Rakvere, Valga, Võru, Narva), 9 maislinna (Haapsalu, Petseri; Kuressaare, Tapa, Paide, Türi, Põltsamaa, Mõisaküla, Mustvee), 26 suuralevit (näiteks Sindi, Jõhvi, Elva) ja 130 väikealevit (näiteks Antsla, Jõgeva, Vändra, Suure-Jaani). Igal piirkonnal oli oma majanduslik tagamaa. Loengutekstis on palju joonistusi ning tabelleid [24].

Õppejõutegevusest Tartus kokkuvõtet tehes tuleb rõhutada, et tegemist oli otsiva ja erinevaid lahendusi pakkuva õppejõuga, kes esitas üliõpilastele oma teadustööde saavutusi. Tema tegevus Lundi Ülikooli õppejõuna on läbi uurimata. Suuliste teadete põhjal saab väita, et samast suunda jätkas ta ka seal. 26. jaanuaril 1963. a. teatas "Teataja", et päev varem esines E. Kant Stockholmis teemal "Linnatuumik ja äri". Ta olevat seal käsitlenud moodsaid viise äri keskuse määramiseks, puudutades lähemalt ka kommertsiaalset detsentraliseerimist ja moodsaid liiklusprobleeme, mis on linnasüdames eriti aktuaalseks muutunud*.

Edgar Kant administraatorina

E. Kant alustas oma tegevust administraatorina õigusmajandusteaduskonna prodekaanina aastail 1936-1938. Kuna tegelikult oli kujunemas kaks eri teaduskonda, siis tegeles prodekaan peamiselt majandusteaduskonna juhtimisega. Kui arvestada, et 1936. aastal õppis majandusteaduse osakonnas 586, 1937. a. 604 ja 1938. a. 627 üliõpilast, siis võib arvata, et kõigi nende tegevuse suunamine polnud sugugi lihtne [25]. Olulisi täiendusi tehti samal ajal ka õppeprotsessi organisatsiooni täiendamisel. Nii esitati neil aastail ülikooli nõukogule kinnitamiseks "Käitismajandusteaduse seminari juhatuskiri",

* Käesolevas artiklis ei käsitlenda E. Kanti teadustegevust. Seda on põhjalikult ja asjalikult teinud geograaf dots. Ott Kurs (Akadeemia 1992. nr. 3.)

"Raamatupidamise ja kirjavahetuse seminari juhatuskiri" ning "Majanduspoliitika seminaride juhatuskiri" (1936. a.). 9. veebruaril 1937. a. kinnitati "Eesti Vabariigi Tartu Ülikooli ühistegevuse seminari põhikiri" koos seletuskirjaga ja 1937. a. aprillis "Ühistegevuse seminari juhatuskiri" [26]. Kõik need nõudsid enne koostamist, läbiarutamist ning lõplikku vormistamist.

Samal ajal käis ka iseseisva teaduskonna moodustamine. 1. jaan. 1938. aastal loodigi ülikoolis iseseisev majandusteaduskond. Seda ei hakanud aga dekaanina juhtima mitte endine prodekaan, vaid hoopis prof. Eduard Poom. Põhjus oli lihtne: E. Kant hakkas tööle prorektorina. Tema valdusalaks sai ülikooli majandus. Midagi silmatorkavat sellelt alalt pole märkida, käis igapäevane traditsiooniline asjaajamine.

Keerukas periood E. Kanti elus algas 1941. aasta juulis, mil ta määrati Tartu Ülikooli rektori ajutiseks kohusetäitjaks. Tingimused olid rasked: isegi rektor ei saanud peahoonesse siseneda esiukselt, vaid seda tuli koos kolleegide ja üliõpilastega teha kõrvaluksest. Peahoone oli suurelt osalt Saksa sõjaväe käes.

E. Kant soovis säilitada ülikoolis vabariigiaegset olukorda. Kõigepealt polnud ta nõus usuteaduskonna sulgemise ning majandusteaduskonna üleviimisega Tallinna. Oma kirjas haridusdirektorile 29. septembrist 1941. a. tegi ta ettepaneku:

- 1) arvata usuteaduskond ja majandusteaduskond jälle Tartu Ülikooli kuuluvaks koosseisuga, mis kehti enne 21. juunit 1940. a.;
- 2) lubada majandusteaduskond Tallinna Tehnikaülikoolilt üle võtta, arvates 1. oktoobrist k.a., millise tähtpäeva suhtes on olemas vastav kokkulepe Tallinna Tehnikaülikooli ajutise rektori prof. Robert Livländeriga [27].

Nii talitatiigi, kuigi kõik ei läinud nii kiiresti kui algul kavatseti. Näiteks algas regulaarne õppetöö majandusteaduskonnas alles 1942. a. oktoobris. Varem lubati sooritada eksameid neil, kellel oli jäänud ülikooli lõpetamiseni ainult 5 eksamit. Arsti-, loomaarsti- ja põllumajandusteaduskonnas alustati õppetööd 19. jaanuaril 1942. a. [28].

Palju tegemist oli rektoril ka õppejõudude ja teenistujate komplekteerimisega. Ülikooli teenistusest tagandati need isikud, kes olid võetud tööle nõukogude perioodil eelkõige poliitiliste veendumuste järgi, arvestamata nende teaduslikku ja pedagoogilist potentsiaali. Nii näiteks arvati majandusteaduskonnas vasta-

valt E. Kanti kirjale 1941. a. aspirantuurist välja 4 isikut, kes olid sinna astunud pärast 21. juunit 1940. Sama kirja alusel vallandati ka 6 õppejõudu, kuna viimased olid pärast 21. juunit 1940 ilma teadusliku protseduurita ametisse võetud [29]. Samasugused protsessid viidi läbi ka teistes teaduskondades. Nendes protsessides oli tugevalt tunda poliitilisi motiive. Sellel ajal etendasid veendumused küllalt olulist osa ning mitte alati ei jäänud peale isegi rektori seisukoht.

Vaatamata sõjalukorrale nõuti kõigilt õppejõududelt teadustööd. Korrale allus ka rektor. Nii selgub majandusteaduskonna aruandest, et 1943. a. alguseks sai prof. E. Kantil valmis töö "Sanson-Mercatori ja Mercatori projektsiooni päritolust" [30]. Ta pidas ka regulaarselt loenguid ja juhatas seminare.

Sõjalukorras tuli tegelda ka õppetööväliste probleemidega. Üheks keeruliseks küsimuseks oli ülikooli evakueerimine Ida-Preisimaale. 1944. a. toimus Võrus nõupidamine armee ja ülikooli esindajate vahel. Esimesed soovitasid ülikooli üle viia Königsbergi ja selle ümbruskonda. Tallinnas 17. märtsil 1944. a. toimunud nõupidamisel rõhutati juba, et kultuurivarade evakueerimine Ida-Preisimaale on otsustatud. Kultuurivarade alla käisid ka Ülikooli varad [31].

Rektor E. Kant oli algusest peale ülikooli Eestist evakueerimise vastu. Kirjas Eesti omavalitsuse juhile 23. märtsist 1944. a. teatas ta, et ka Eestis leidub ülikooli varadele vajalikke varjupaiku: "Ülikooli üleviimine Königsbergi tervikuna pole mõeldav, kuna seal ei saaks tegevust jätkata arsti- ja loomaarstiteaduskond. Ei saa ju rohkearvulisi kliinikuid koos teenindava personali kaasa võtta. Samuti ei saa tulla kõne alla põllumajandusteaduskonna ja metsandusteaduskonna üleviimine. Sama kehtib ka õigus- ja majandusteaduskonna kohta, kuna kõikide nende teaduskondade õppejõud on seotud ülesannetega väljaspool ülikooli. Palju on õppeülesande täitjaid", kirjutab E. Kant [32].

Tulemuseks oli ülikooli põhiliste varade jäämine Eestisse. Selles on küllalt suured teened E. Kantil. Teda toetasid ka teaduskonnad, kes samuti olid ülikooli evakueerimise vastu. E. Kantil õnnestus Tartu Ülikool säilitada, kuigi ta ise pidi kodumaalt lahkuma.

KIRJANDUS. ALLIKAD.

1. EEA. F. 2100. Nim. 1. S. 4383. L. 6.
2. Sealsamas. L. 2.
3. Sealsamas. L. 8.
4. Sealsamas. L. 20.
5. Sealsamas. L. 10.
6. Sealsamas. L. 12-13.
7. Eesti Teadusliku Seltsi Rootsis Aastaraamat VIII 1977-1979. Stockholm, 1980. Lk. 185.
8. EAA. F. 2100. Nim. 1. S. 4383. L. 48.
9. Sealsamas. L. 50.
10. Sealsamas. L. 53.
11. Sealsamas. L. 55.
12. Sealsamas. L. 67.
13. Sealsamas. L. 62.
14. Sealsamas. L. 63.
15. Sealsamas. L. 70.
16. Riismaa, K. Juubilar on Teaduste Akadeemia // Horisont. 1988. Nr. 9. Lk. 29-30.
17. EAA. F. 2100. Nim. 1. S. 4383. L. 75.
18. Eesti Teadusliku Seltsi Rootsis Aastaraamat VIII 1977-1979. Stockholm, 1980. Lk. 185.
19. Vt. Hörm, Arvo. Edgar Kant 70 a. // Teataja. 1972. 26. veebr. Lk. 4.
20. Eesti Vabariigi Taru Ülikooli loengute ja praktiliste tööde kava. 1929. aasta I poolaasta. Tartu, 1929. Lk. 9. Ka edaspidised õppetööga seotud faktid tuginevad samale väljaandele, vastavalt käsitletavale aastale.
21. TÜ Teadulik Ramatukogu. F. 55. Nim. 2. S. 118. L. 3.
22. Sealsamas. L. 5.
23. Sealsamas. L. 22-36.
24. Sealsamas. L. 49-50.
25. Haljaste, E. Ülevaade Tartu Ülikooli majandusteaduskonna arengust 1920-1940 // TRÜ majandusteaduskonna ajaloo ja tänapäevast. Tallinn, 1980. Lk. 36.
26. Sealsamas. Lk. 35.
27. EEA. F. 2100. Nim. 13. S. 47. Lk. 1.
28. Tartu Ülikooli ajalugu. III. Tallinn, 1982. Lk. 173.
29. EAA. F. 2100. Nim. 13. S. 47. L. 12.
30. Sealsamas. S. 133. L. 98.
31. Sealsamas. S. 116. L. 21.
32. Sealsamas. L. 24.

EDGAR KANT AS A PERSON, TEACHER AND ADMINISTRATOR

Valner Krinal

Summary

Edgar Kant was born on February 21, 1902 in Tallinn. He studied geography at Tartu University. Already as a student he distinguished himself by his research. On April 12, 1928 he defended his M. Se. thesis "Primeval Valley Towns in Southern Estonia" and on May 22, 1934 his doctoral dissertation "Environment, Economy and Population in Estonia". As a student and later as a professor travelled extensively in Estonia and also abroad. After World War II E. Kant worked at the Institute of Geography in Lund. In 1950-63 he was Professor of Economic and Social Geography and in 1963-67 Professor of Economic Geography. He died on October 16, 1978.

At Tartu University E. Kant taught mainly at the Faculty of Economics lecturing on economics geography. He ranked high as a scholar, always experimenting and searching for new teaching methods. His lectures were highly sophisticated, and he successfully conveyed his ideas to his students. In 1938 E. Kant was appointed a member of the Estonian Academy of Sciences.

In 1936-38 E. Kant was Deputy Dean at the Faculty of Economics and Law and head of the Department of Economics. On his initiative several chairs were reorganized and preparations for setting up the Faculty of Economics as an independent faculty were started. Since 1938 E. Kant was a Deputy Rector of Tartu University in the field of management. In 1940 he was discharged all duties at Tartu University. During German occupation he was Acting Rector of Tartu University. In spite of restricted possibilities he succeeded in maintaining the University.

ЭДГАР КАНТ КАК ЧЕЛОВЕК, ПРЕПОДАВАТЕЛЬ И АДМИНИСТРАТОР

Валнер Кринал

Резюме

Эдгар Кант родился в Таллине 21 февраля 1902 г. Он учился в Тартуском университете географии и, будучи студентом, занимался научной работой. Свою магистерскую диссертацию по теме "Древние города южной Эстонии" он защитил в 1928 г., а докторскую "Окрестность, экономика и население Эстонии" — в 1934 г. и получил степень доктора *philosophiae naturalis*. После II мировой войны Э. Кант работал в Лунде, в институте географии: 1950–63 гг. преподавателем по экономической и социальной географии, 1963–67 гг. профессором экономической географии. Эдгар Кант умер 16 октября 1978 г.

В Тарту Э. Кант преподавал в основном на экономическом факультете университета некоторые курсы по экономической географии. В 1938 г. он был избран академиком Академии наук Эстонии. В 1936–38 гг. он был проректором юридическо-экономического факультета, фактически руководил отделением экономики. Под его руководством был создан экономический факультет как самостоятельный. С 1938 г. Э. Кант был проректором по хозяйству университета. В 1948 г. его освободили от всех обязанностей в университете. Во время немецкой оккупации он работал исполняющим обязанности ректора университета и сделал многое для того, чтобы университет остался в Тарту.